

ЕКСПОРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Грибачова О.М., студентка
Конотопська філія ПВНЗ «Європейський університет»

Аналіз розвитку зовнішньої торгівлі Англії привів А.Сміта (18 ст.) до висновку, що основою багатства є поділ праці, спеціалізація всіх економічних структур, а для держави - міжнародний поділ праці – це товари і послуги, які можуть бути куплені її громадянами.

Д. Рікардо довів, що взаємовигідна торгівля можлива навіть за умов, коли різні країни мають відносні переваги щодо виготовлення тих чи тих товарів. Відносні переваги означають, що країни мають абсолютні переваги щодо якогось одного фактора виробництва.

На початку ХХ ст. Елі Гекшер, відомий шведський економіст стверджував, що міжнародний обмін є наслідком відносного надлишку або відносної рідкості факторів виробництва, які знаходяться у розпорядженні різних країн. Наприклад, Австралія у своєму обміні з Великобританією повинна спеціалізуватись на виробництві пшениці, кормових культур і тваринництва, оскільки є відносно біднішою на капітал і працю при багатстві на землю.

У 30-х рр. Бертіл Олін доповнив теорію свого однодумця припущенням, що міжнародний обмін є обміном надлишкових факторів на рідкісні фактори, тобто мобільність товарів замінює складнішу мобільність факторів виробництва.

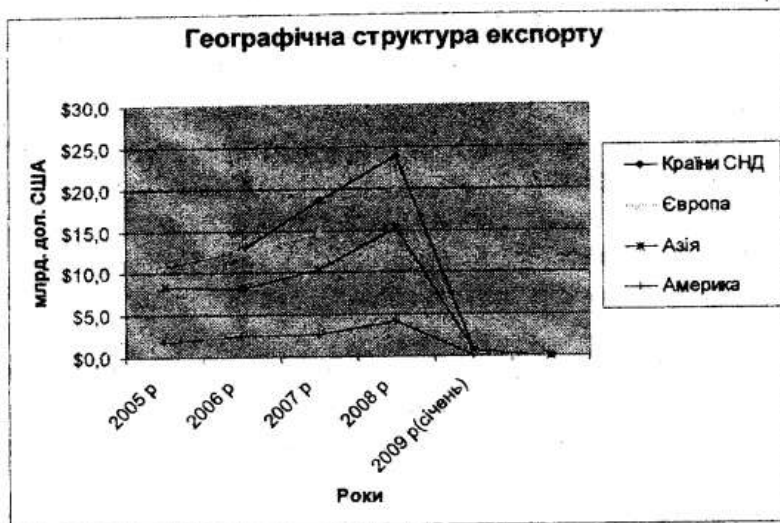
Раймонд Вернон використав концепцію «життєвого циклу продукту» в аналізі міжнародної торгівлі. За моделлю Р. Вернона, деякі види продукції в своєму розвитку повторюють чотирьох етапний цикл – впровадження, зростання, зрілість, занепад - від одної країни до іншої. Так, коли в першій країні реалізується етап зростання, в другій тільки починаються роботи по впровадженню. Коли в першій країні продукцію знімають з виробництва як застарілу (занепад), в іншій країні тільки починається впровадження її у виробництво. Ці етапи можуть відбуватися по-різному і тривати від кількох років до кількох десятиріч.

Всі ці концепції зробили великий внесок у міжнародну торгівлю наших часів.

Головною метою експортної діяльності є отримання прибутку від продажу товарів і послуг за кордон. Розглянемо дві основні структури зовнішньої торгівлі товарами на сучасному етапі – географічну і товарну.

Географічну структуру зовнішньої торгівлі товарами за останні 5 років представлено на діаграмі 1

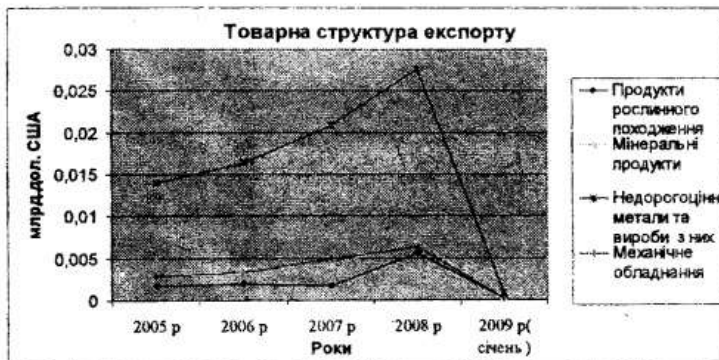
Діаграма 1

Проаналізувавши діаграму, можна відмітити, що з кожним роком експортна діяльність збільшується. Таким чином, до країн СНД за 2007-2008 роки експортувалося більше продукції, ніж в Європу та Азію, пояснюється така динаміка витісненням із західних ринків української низькоякісної продукції і прогнозують подальше зростання залежності України від Росії, Америка за цим показником знаходиться на останньому місці. В січні 2009 року експортна діяльність має такий вигляд: на першому місці знаходиться Європа (712660,7 тис. дол.), за нею Азія (677369,4 тис. Дол.), в країни СНД експортується 750040 тис. Дол.. І останнє місце займає Америка (92971,4 тис. Дол.).

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку Україна має тісні зовнішньоекономічні зв'язки з більш ніж 100 країнами світу, які зведені в 5 головних географічних векторах. Провідну роль у розвитку зовнішніх економічних зв'язків України відіграють країни близького зарубіжжя. Найважливішими торговельними партнерами України є Росія, Туркменія, Литва, Казахстан та інші країни. В останні роки зростає експорт України до інших республік колишнього Радянського Союзу, в тому числі за останні два-три роки експорт до Білорусі зріс майже на третину, до Молдови — в 1,6 раза, до Грузії — більше ніж у 10 разів, в Узбекистан в 1,6 раза і т. д. У цілому Україна має позитивне зовнішньоторговельне сальдо з Білоруссю, Азербайджаном, Вірменією, Грузією, Молдовою, Таджикистаном, Узбекистаном, Естонією. Разом з тим Україна має велике, від'ємне торговельне сальдо з Росією, Туркменією, Казахстаном.

Товарна структура зовнішньої торгівлі за останні 5 років

За даними товарної структури зовнішньої торгівлі можна зробити висновок, що більше всього за останні 4 роки експортували недорогоцінних металів (27 633 085 тис.дол. – 2008р.), мінеральних продуктів (7 046 090 тис.дол.), механічного обладнання (6 341 164,6 тис.дол.) і менше всього продуктів рослинного походження (5 577 100 тис.дол.). Але вже в січні 2009 року ситуація змінилась таким чином, що на 2-му місці продукти рослинного походження (294 068,9 тис.дол.), потім мінеральні продукти (222 938,2 тис.дол.) і на останньому місці механічне обладнання (218 829,6 тис.дол.).

Як висновок, можна зазначити, що за даними Держмитслужби, в січні 2009 року зовнішньоторговельний оборот товарами у порівнянні з січнем 2008 року скоротився на 34,5% і становив 5,5 млрд. дол., в тому числі експорт скоротився на 33,4% і становив 2,4 млрд. дол. Слід відзначити, що експорт товарів скоротився по всій товарній номенклатурі, за винятком продукції агропромислового комплексу та харчової промисловості, поставки на зовнішній ринок якої збільшилися в 1,3 рази. За попередніми даними Держмитслужби, у зовнішній торгівлі України в лютому 2009 року мали місце окремі тенденції січня 2009 року, зокрема експорт товарів у порівнянні з січнем 2009 року збільшився на 2,2%, і становив 2,5 млрд. дол.. Окремо слід відзначити, що фізичні обсяги експорту у лютому 2009 року у порівнянні з січнем 2009 року збільшилися на 10,4%.

Пропозиціями щодо впливу на регулювання експортної діяльності можна вважати:

-перенесення уваги на експорт високотехнічних, наукоємних зразків продукції новітніх технологій;

- сприяння встановленню взаємовигідних зовнішньоекономічних зв'язків з країнами СНД, Центральної Європи

та іншими для нарощування експорту машино-технічної продукції;

- відмова від заходів переважно фіскального та адміністративного регулювання, які створюють ситуацію нормативно-правової нестабільності, накладають на дії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності відбиток непевності і тимчасовості;

- надання пріоритетного значення переважно економічним та правовим методам управління зовнішньоекономічною діяльністю як найбільш важливіших і значущих для зовнішньоекономічної діяльності;

- відмова від практики прийняття індивідуальних рішень як джерела адміністрування та перехід до нормативно-правового, тобто єдиного для всіх регулювання зовнішньоторговельних відносин;

- стимулювання розвитку виробництва та експорту наукомісткої продукції і товарів високого рівня обробки засобами податкової, митно-тарифної, інвестиційної та валютно-фінансової політики.

Важливе значення для розвитку експортного потенціалу матимуть також заходи, спрямовані на встановлення прямих, без посередників, контактів між товаровиробниками і споживачами вітчизняної експортної продукції.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Зінченко О.В., викладач КІСумДУ

Світова економічна криза докотилася до України й уразила ті галузі і підприємства України, в яких не приділялося належної уваги корпоративним стратегіям розвитку, процесу управління, обліку і контролю, бюджетуванню тощо. Однак такі проблеми можуть виникнути в окремих підприємств навіть за умови фінансової стабільності на рівні країни чи певного регіону. Розглянемо, яких заходів можна вжити, щоб запобігти погіршенню фінансового становища підприємства та подолати фінансову кризу.

Зменшення активності учасників ринку, обсягів виробництва та об'єму поставок і, як наслідок, надходження коштів негативно впливає на фінансові можливості підприємства і його потенціал. Внаслідок цього витрати починають зрівнюватися з доходами, іноді перевищуючи їх, що не може не турбувати управлінський персонал. У переважній більшості випадків керівництво підприємства намагається будь-яким